

Tárgytematika

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM

TÁTK Kisebbségsszociológia Tsz.
(TÁTK-KISEBB-TANSZ)

2017/18/1

Tárgynév:	Kvalitatív kutatómódszertan
Tárgykód:	GEND24
Tárgyfelelős neve:	Kövér-Van Til Ágnes
Tárgy követelménye:	gyakorlati jegy (5)
Tárgy heti óraszám:	0/2/0

Oktatás célja:

A kurzus a tudományos gondolkodás alapvető szempontjainak bemutatásából kiindulva a legfontosabb kvalitatív kutatási módszerek gyakorlatorientált bemutatására törekszik. A kvantitatív kutatási módszerekkel összefüggésben is tárgyalja azokat, hangsúlyozva a kétféle stratégia egymást kiegészítő lehetőségeit. Az egyes stratégiák bemutatásánál a kurzus alapvetően a társadalomtudományok nézőpontjából közelíti meg a módszereket. Emellett kiemelt szerepet kapnak speciálisan a társadalmi nemek kutatásának szempontjai és problémái; konkrét vizsgálatok módszertani elemzésén keresztül is.

Tantárgy tartalma:

Bevezető

- 1) A társadalomtudományi kutatások sajátosságai, a kvalitatív-quantitatív paradigmák egymáshoz való viszonya. A kvalitatív kutatási stratégia rövid története, jellemzői.
- 2) A főbb kvalitatív kutatási stratégiák átfogó áttekintése; hasonlóságok és különbségek.
- 3) A kvalitatív kutatások sarokpontjai; empiria és elmélet viszonya (pl. grounded theory) a kutatói
- 4) pozíció (pl. terepmunkában), a participatív kutatások (pl. PhotoVoice, Digitális történetmesélés), az értelmezések szintjei (pl. interpretatív fenomenológiai elemzés)

Konkrét módszerekről (hallgatói prezentációkkal, a sorrend a témák között változhat a félév során megbeszélés szerint):

- 1) A (narratív) tartalomelemzés.
- 2) Az interjú, élettörténet interjú.
- 3) Dokumentumelemzések.
- 4) A fókuszcsoport.
- 5) A (résztevő/nem részttevő) megfigyelés.
- 6) Esettanulmány (egyének, intézmények vizsgálata).
- 7) Participatív módszerek ("Semmit rólunk nélkülünk"); pl. PhotoVoice, Digitális történetmesélés

Tárgytematika

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM

TÁTK Kisebbségsszociológia Tsz.
(TÁTK-KISEBB-TANSZ)

2017/18/1

Tantárgy tartalma:

Integráció–alkalmazás

11–12. A formálódó saját kutatások csoportos megbeszélése, tesztelése; visszajelzések. A kvalitatív típusú kutatások publikációja; követelmények.

Számonkérési és értékelési rendszere:

1. részvétel az órán (3 hiányzás maximum)
2. órai referátum (két részből áll), egyéni vagy páros munkában
  - a) egy kiválasztott konkrét kvalitatív módszer gyakorlatorientált bemutatása (illusztrációk, példák, sajátélmény)
  - b) egy kiválasztott konkrét kvalitatív módszerhez keresett – lehetőség szerint hazai – gender témájú kutatások (1–3 db) kritikai bemutatása (a választható módszereket ld. a 4–10 témaköröknél!)
3. beadandó dolgozat (határidő: december 15.; CooSpace), az alábbi két lehetőségből választva:
  - a) a kvantitatív kutatómódszertan kurzus beadandójához kapcsolódóan ("településkutatás") kvalitatív módszerekkel információ gyűjtése és bemutatása (pl. faluújság elemzése gender szempontból, interjú ott lakókkal, stb.)
  - b) a felvételre beadott kutatási terv kritikai elemzése és/vagy kiegészítése kvalitatív szempontú elemekkel

Kötelező irodalom:

Tankönyvek magyar nyelven:

Babbie, E. (2008). *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Budapest: Balassi.

Héra G.; Ligeti Gy. (2005). *Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása*. Budapest: Osiris. Szokolszky Á. (2004). *Kutatómunka a pszichológiában*. Budapest: Osiris.

További szakirodalom (kiindulásul):

Atkinson, R. (1998). *The Life Story Interview. Qualitative Research Methods, 44*, Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage.

Bakó B.(2004). A terepmunka értelm(e)zése, avagy az etikusság határán. *Kisebbségkutatás, 2004/3*.

Bausinger, H. (1988). *Constructions of Life*. In Hofer T., Niedermüller P. (szerk.) *Life History as*

Cultural construction/Performance. Budapest: MTA.

Bodor P. (2013). *Szavak, képek, jelentés. Kvalitatív kutatási olvasókönyv*. Budapest: L'Harmattan.

Corbin, J.; Strauss, A. (1994). *Grounded theory methodology. An overview*. In Denzin, N.; Lincoln, Y.

Tárgytematika

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM

TÁTK Kisebbségsszociológia Tsz.
(TÁTK-KISEBB-TANSZ)

2017/18/1

Kötelező irodalom:

(Eds.) *Handbook of qualitative research*. London: Sage.

Denzin, N., K.; Lincoln, Y., S. (Eds.) (2011). *The SAGE handbook of qualitative research*. Thousand Oaks: Sage.

Ehmann B. (2002) *A szöveg mélyén: A pszichológiai tartalomelemzés*. Budapest: Új Mandátum Kiadó

Emmison, M.; Smith P.(2000). *Researching the visual : images, objects, contexts and interactions in social and cultural inquiry*. London: Sage.

Feischmidt M. (szerk.) (é.n.). *Kvalitatív módszerek az empirikus társadalom és kultúrakutatásban*.

Flick, U., (ed.) (2014). *The SAGE handbook of qualitative data analysis*. Los Angeles: Sage.

Flick, U.(2007). *Designing qualitative research*. London: Sage.

Geertz, C. (1994). Sűrű leírás „A bennszülöttek szemszögéből”: Az antropológiai megértés természetéről.

In Niedermüller P. (szerk.) *Az értelmezés hatalma*. Budapest: Századvég. 170–216.

Gelencsér, K. (2003). Grounded theory. *Szociológiai Szemle*, 2003/1. 143–154.

Giddens, A. (1997). *Szociológia*. Budapest: Osiris.

Glaser, B., G.; Strauss, A., L.(1999). *The discovery of grounded theory: strategies for qualitative research*. Hawthorne, N.Y.: Aldine de Gruyter.

Golnhofer E. (2001). *Az esettanulmány. Kutatás-módszertani kiskönyvtár*. Budapest: Műszaki Könyvkiadó.

Horváth D., Mitev A. (2017). *Alternatív kvalitatív kutatási kézikönyv*. Budapest: Alinea.

Jorgensen, D., L. (1989). *Participant observation: a methodology for human studies*. Newbury Park, Calif.: Sage.

Kovács É. (szerk.) (2007). *Közösségtanulmány. Módszertani jegyzet*. Budapest: Néprajzi Múzeum–PTE-BTK.

Krueger, R. A. (1994). *Focus groups: a practical guide for applied research*. Thousand Oaks, Cal.:

Sage. Kuhn, T. S. (1984). *A tudományos forradalmak szerkezete*. Budapest: Gondolat. (vagy Budapest: Osiris,

2000)

Kvale, S. (2005). *Az interjú. Bevezetés a kvalitatív kutatás interjútechnikáiba*. Budapest: József

Műhely.

László J. (2005). A narratív pszichológiai tartalomelemzés. *Magyar Tudomány*, 2005/11, 1366–1375.

Letenyei L. (2005). *Településkutatás*. Budapest: Ráció.

Mason, J. (2005). *Kvalitatív kutatás*. Budapest: József Műhely.

Maxwell, J.A. (1996). *Qualitative research design: an interactive approach*. Thousand Oaks, Calif.:

Tárgytematika

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM

TÁTK Kisebbségsszociológia Tsz.
(TÁTK-KISEBB-TANSZ)

2017/18/1

Kötelező irodalom:

Irodalom:

Tankönyvek magyar nyelven:

Sage.

Pataki F. (1995). 1. Élettörténet és identitás. (Új törekvések az én-pszichológiában). *Pszichológia* 15, 405–434.

Pataki F. (1996). 2. Élettörténet és identitás. (Új törekvések az én-pszichológiában). *Pszichológia* 16, 3– 47.

Pataki F. (1997). Az önéletírás „dramaturgiája”: Az élettörténeti forgatókönyvek. Előzetes áttekintés. *Pszichológia* 17, 339–389.

Pataki F. (2001). *Élettörténet és identitás*. Budapest: Osiris.

Richards, L. (2005). *Handling qualitative data : a practical guide*. London: Sage.

Saldaña, J., (2009). *The coding manual for qualitative researchers*. Los Angeles, Calif. : Sage.

Seidman, I. (2002). *Az interjú mint kvalitatív kutatási módszer*. Kutatás-módszertanikiskönyvtár.

Budapest: Műszaki Könyvkiadó.

Schleicher N. (2007). *Kvalitatív kutatási módszerek a társadalomtudományokban*. BKF jegyzet.

Budapest: Századvég.

Seale, C.; Gobo, G.; Gubrium, J.F.; Silverman, D. (Eds.) (2003). *Qualitative research practice*. London:

Sage.

Siklaki I. (2006). *Vélemények mélyén. A fókuszcsoporthoz mint kutatási módszer a kvalitatív kutatás alapmódszere*.

Budapest: Kossuth.

Sztompka, P. (2009). *Vizuális szociológia. A fényképezés mint kutatási módszer*. Budapest–Pécs:

Gondolat.

Thompson, P. (1982). Life Histories and the Analysis of Social Change. In Küllös I.(szerk.) *Az életrajzi módszer. (Tanulmánygyűjtemény) Documentatio Ethnographica* 9. Budapest: MTA Kutatócsoport.

29–45.

Vicsek L. (2006). *Fókuszcsoporthoz. Elméleti megfontolások és gyakorlati alkalmazás*. Budapest: Osiris.

Vörös M.; Frida B. (2004). Az antropológiai résztvevő megfigyelés története. In Letenyei L. (szerk.)

Településkutatás. Budapest: L'Harmattan. 395–416.

Whyte, W.F. (1999). *Utcasarki társadalom*. Budapest: Új Mandátum.

Yin, R., K. (2009). *Case study research : design and methods*. Los Angeles, Calif.: Sage